

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/68/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116223577
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2116223577.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a sudkýň: JUDr. Ľubica Bundzelová a JUDr. Zlatica Javorová, v právnej veci vyslovenia prípustnosti prevzatia v zdravotníckom zariadení FN Trnava, A. Žarnova 11, Trnava, zastúpené: PROSMAN A PAVLOVIČ, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Hlavná 31, Trnava, umiestnenej: Mgr. X. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. F. X, Q., zastúpená opatrovníčkou: Y. V., súdna úradníčka Okresného súdu Trnava, za účasti Okresnej prokuratúry Trnava, o odvolaní Okresnej prokuratúry Trnava a zdravotníckeho zariadenia proti uzneseniu Okresného súdu Trnava, č. k. 11Pu/5/2016 - 23 zo dňa 26. októbra 2016, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa ruší a vec sa mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Uznesením napadnutým odvolaním súd prvej inštancie rozhodol tak, že k prevzatiu Mgr. X. R., nar. XX.XX.XXXX (umiestnenej na Psychiatrickom oddelení FN Trnava) do zdravotníckeho zariadenia nedošlo zo zákonných dôvodov. Rozhodnutie po právnej stránke súd odôvodnil aplikáciou § 6 ods. 4, 9 písm. d) zák. č. 567/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, § 253 ods. 1, § 254 ods. 2., § 255 ods. 1, § 257 ods. 1, § 262 ods. 1 až 3 a § 365 ods. 1 až 3 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP). Skutkovo súd uznesenie odôvodnil tým, že bolo preukázané, že Mgr. X. R. pri prijatí do zdravotníckeho zariadenia bola umiestnená pod vplyvom návykových látok. Uvedené vyplýva z výsledkov toxikologických testov. Nebola však tvrdená ani preukázaná závislosť umiestnenej od návykových látok (čo by bolo možné považovať za príznaky duševnej poruchy), pretože z návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia (vo veci zverenia maloletých detí jeho dcéry do náhradnej osobnej starostlivosti jeho osobe) vyplýva, že o užívaní návykových látok dcérou ani nevedel (dozvedel sa až dňa 26.10.2016). Nebolo tiež preukázané, že by pod vplyvom návykových látok umiestnená ohrozovala seba alebo svoje okolie, alebo že by hrozilo vážne zhoršenie jej zdravotného stavu (§ 6 ods. 9 písm. d) zákona č. 576/2004 Z.z.). Hoci otec umiestnenej v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uviedol, že Mgr. X. R. (jeho dcére) bola diagnostikovaná histriónska porucha osobnosti, listinný dôkaz o tom nepredložil. Podľa názoru súdu ani nejde o duševnú poruchu zistenú psychiatrom, ale o poruchu osobnosti diagnostikovanú psychológom. Umiestnená pri výsluchu nejavila známky duševnej poruchy, rozprávala súvisle a logicky, rozprávanie o úplatkárskych aférech v Hlohovci sa nejavilo ako scestné. V konaní nebolo tvrdené, ani preukázané, že by sa umiestnená správala pre seba alebo okolie, najmä svoje maloleté deti, nebezpečne, netvrdil to ani otec v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Ak sa aj umiestnená správala agresívne pri prijatí do zariadenia, je to odôvodniteľné v rámci jej obrany. Isté problémy si umiestnená pripúšťa, ale zároveň si bola vedomá možnosti liečby v domácom prostredí, čo je možné hodnotiť pozitívne. Správanie sa umiestnenej vo vzťahu k jej deťom, konkrétne zanedbávanie starostlivosti o deti, odchádzanie z domu, je možné riešiť v rámci konania vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti, čo sa aj nakoniec stalo a maloleté deti boli dočasne zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca. Uznesenie sa stalo vykonateľným jeho vyhotovením, dňa 26.10.2016.

2. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nemohol súd rozhodnúť inak, ako tak, že k prevzatíu umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia nedošlo zo zákonných dôvodov, nakoľko neboli naplnené podmienky § 6 ods. 9 písm. d) zákona č. 576/2004 Z.z., a síce, že by umiestnená bola osobou ktorá by v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozovala seba alebo svoje okolie, alebo by hrozilo vážne zhoršenie jej zdravotného stavu, a teda na prevzatie do zdravotníckeho zariadenia bol potrebný informovaný súhlas umiestnenej.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala odvolanie Okresná prokuratúra Trnava, ktorá v odvolaní uviedla, že dňa 26.10.2016 ich telefonicky kontaktovala a informovala o uznesení súdu prvej inštancie primárka Psychiatrického oddelenia FN Trnava MUDr. H. U.. Primárka považovala stav za bezprecedentný, nakoľko umiestnenú Mgr. X. R. museli ešte dňa 26.10.2016 prepustiť, hoci u menovanej existovali a aj naďalej trvajú dôvody hospitalizácie. Mgr. X. R. bola v deň prijatia nielen pod vplyvom drog, ale súčasne u nej bolo diagnostikované duševné ochorenie. Menovaná je pre túto duševnú poruchu nebezpečná nielen pre seba, ale aj pre svoje okolie (vrátane svojich detí). Konajúca sudkyňa po výsluchu menovanej, ošetrojúcej lekárky a po oboznámení sa so zdravotnou dokumentáciou pacientky, z laického pohľadu hodnotila odborné medicínske závery o duševnom stave umiestnenej. Urobila tak aj bez toho, že by vo veci požiadala znalca alebo iného lekára o odborné medicínske vyjadrenie. Zo zdravotnej dokumentácie a písomností psychiatrického oddelenia bolo totiž zrejmé, že u pacientky Mgr. X. R. bola diagnostikovaná akútna psychotická porucha, s paranoidným syndrómom. Na dopyt prokurátora primárka uviedla, že u menovanej bola určená diagnóza: poruchy psychiky a správania zapríčinené užívaním iných stimulácií, psychotická porucha. Ide o duševné ochorenie (poruchu). Inými stimuláciami sú v jej prípade návykové látky (drogy). I v prípade, ak by menovaná drogy nepožívala, bola by jej z medicínskeho hľadiska stanovená diagnóza: akútne a prechodné psychotické poruchy. Psychotická porucha je duševným ochorením a v prípade Mgr. X. R. bola a je nevyhnutne potrebná hospitalizácia za účelom liečby. Zdravotnícke zariadenie má vážnu obavu o zdravotný stav menovanej, prípadne o bezpečnosť okolia. V dôsledku rozhodnutia súdu nemôžu menovanej poskytnúť akútnu lekársku starostlivosť. V prvom bode odôvodnenia napadnutého uznesenia súd poukázal, na základe akej skutočnosti začal konať. Išlo o oznámenie Psychiatrického oddelenia FN Trnava zo dňa 22.10.2016, ktoré podanie bolo podané telefaxom. Súd však neuviedol rozhodnú skutočnosť popísanú v tomto oznámení spočívajúcu v tom, že u pacientky Mgr. X. R. bola diagnostikovaná akútna psychotická porucha, s paranoidným syndrómom. Súd v danej veci nepostupoval dôsledne v zmysle § 261 CMP. Nedostatočným spôsobom sa oboznámil so zdravotnou dokumentáciou umiestnenej, z ktorej nepochybne vyplývalo, že Mgr. X. R. trpí psychotickou poruchou, ktorá diagnóza sa radí medzi duševné ochorenia. V prípade pochybností mal súd možnosť oboznámiť sa s odborným stanoviskom, t.j. primárkou zariadenia, resp. jej zástupcu. S poukazom na uvedené sa javí byť dôvodným vyjadrenie primárky MUDr. U., že u Mgr. X. R. existovali a aj naďalej trvajú dôvody hospitalizácie. Mgr. X. R. v deň prijatia bola nielen pod vplyvom drog, ale súčasne u nej bolo diagnostikované duševné ochorenie. Menovaná je pre túto duševnú poruchu nebezpečná nielen pre seba, ale aj pre svoje okolie (vrátane svojich detí). Súdu neprináleží hodnotiť odborné medicínske závery ohľadom duševného stavu umiestnenej, a to aj príp. bez toho, že by bol vo veci požiadavý znalec alebo iný lekár o odborné medicínske vyjadrenie. Zo zdravotnej dokumentácie a písomností psychiatrického oddelenia malo byť súdu zrejmé, že u pacientky Mgr. X. R. bola diagnostikovaná akútna psychotická porucha, s paranoidným syndrómom. Odvolanie bolo podané podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Súd v danej veci nedôsledne aplikoval § 261 CMP, pretože sa neoboznámil s názorom ďalších lekárov či už i v postavení znalca, ktoré osoby môžu objasniť stav veci. Nedostatočne sa tiež oboznámil so zdravotnou dokumentáciou umiestnenej, resp. nezistil správnu diagnózu menovanej a túto ako subjekt „neznalý“ medicíny hodnotil či vykladal. Okresná prokuratúra navrhla, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podalo odvolanie zdravotnícke zariadenie prostredníctvom právneho zástupcu. V odvolaní uviedlo, že dôvodom prevzatia Mgr. X. R. bolo zistenie stavu pacientky, ktorý bol diagnostikovaný ako poruchy psychiky a správania zapríčinené užívaním iných stimulácií, psychotická porucha F15.5. Z psychiatrického hľadiska ide o závažný stav, z forenzného pohľadu boli ovládacie rozpoznávací schopnosti vymiznuté, pacientka bola odklonená od reality. V čase prevzatia mala pacientka príznaky duševnej poruchy (diagnóza F15.5). Ak by v čase prevzatia pacientky bez súhlasu do zdravotníckeho zariadenia nebola poskytnutá okamžitá ústavná starostlivosť, hrozilo by vážne zhoršenie jej zdravotného stavu. Súd sa pri zisťovaní skutkového stavu ani v odôvodnení uznesenia nijako nezaoberal tým, či v prípade, ak by nedošlo dňa 21.10.2016 k prevzatíu pacientky,

nehrozovala seba alebo svoje okolie. Vo svojom odôvodnení sa vysporiadal iba so skutočnosťou, či pacientka nie je hrozbou pre jej deti, ktorú vyhodnotil ako neopodstatnenú, ale až po nariadení neodkladného opatrenia zo dňa 26.10.2016 (hrozba zanikla až po tomto rozhodnutí, o čom zdravotnícke zariadenie nemohlo v čase prevzatia vedieť), t.j. súd sa v konaní nezoberal otázkou, či nebola pacientka v deň prevzatia hrozbou pre svoje deti. Na ostatné podmienky hypotézy právnej normy, súd vôbec neprihliadol, t.j. neaplikoval správne právnu normu, v čom spočíva jeho nesprávne právne posúdenie. Pri zisťovaní skutkového stavu nezisťoval a nezohľadňoval ani časové hľadisko veci, t.j. či boli splnené podmienky prevzatia pacientky do zdravotníckeho zariadenia bez jej súhlasu v čase prevzatia, resp. či v čase od prevzatia do zdravotníckeho zariadenia do rozhodovania súdu nedošlo k zmene zdravotného stavu pacientky a podmienok pre jej držanie v zdravotníckom zariadení bez súhlasu, ktoré však v čase prevzatia boli dané. Pokiaľ by súd zobral do úvahy všetky podmienky uvedené v § 6 ods. 9 zák. č. 576/2004 Z.z. a v zmysle tejto normy zistil skutkový stav, tak by nemohol dospieť k záveru, že k prevzatíu umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia nedošlo zo zákonných dôvodov. Na základe uvedeného zdravotnícke zariadenie navrhlo, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo uznesenie zmenil tak, že vysloví prípustnosť prevzatia Mgr. X. R. do zdravotníckeho zariadenia.

5. K odvolaniam sa vyjadrila Mgr. X. R.. Vo vyjadrení uviedla, že dňa 21.10.2016 bola vyčerpaná po dlhodobom napätí v rodine, keďže v byte žije s otcom a jej 3 deťmi a pod vplyvom viacerých okolností vybuchla, jej telo potrebovalo spánok, no aj napriek tomu sa venovala iným činnostiam, ktoré jej nedovolili spať. Jej priateľ jej bol po celý čas oporou, keď potrebovala klud, no keď prekročila prah domu, opäť sa dostala pod psychický tlak. Jej otec bol vždy prísny, boli to samé zákazy, rozkazy, príkazy, nedôvera v jej činy a rozhodnutia a to malo za následok aj postupné znižovanie jej dôvery u detí na nulu. V ten deň mala aj drogy v krvi a vyčítala otcovi, že sa nespráva tak, ako by mal. Povedala, že to už dlho nevydrží, že od svojho krstného otca vždy cítila viac lásky ako od neho, nie žeby ho nespoznávala, ako sa volá a kde bývajú. Preto súhlasila s tým, že ju odvezie RZP na psychiatrické ošetrenie, pretože spomínala aj situáciu s úplatkami v Hlohovci, ktorej nikto neveril. Bola v tom, že po infúzii a psychiatrickom vyšetrení bude prepustená domov do domácej liečby. Lekár, ktorý mal v ten deň službu, ju chcel pustiť domov, keďže nebola ochotná dať informovaný súhlas k hospitalizácii, ale potom, čo sa na chodbe sestrička porozprávala s jej otcom a krstnou mamou, musela tam ostať. Dali ju do kliečky bez toho, aby išla na WC, bez napitia, v noci keď kričala, že je smädná, nikto je nepočul. Ráno už nevládala vstať z postele, ledva dokázala rozprávať. Silné lieky, ktoré jej boli naordinované tolerovala, nútili ju jesť, žiadne návštevy, telefonáty, odrezaný kontakt so svetom. Bolo veľmi náročné zaradiť sa do života aj po prepustení z nemocnice. Až po vysadení silných liekov od MUDr. N. bola schopná normálne fungovať. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za správne.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými osobami, proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 62 ods. 1 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku, ďalej len CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že odvolanie Okresnej prokuratúry Trnava a zdravotníckeho zariadenia je dôvodné.

7. Predmetom konania je rozhodnutie o prípustnosti prevzatia Mgr. X. R. do zdravotníckeho zariadenia. Podaním doručeným súdu prvej inštancie 24.10.2016 Psychiatrické oddelenie FN Trnava oznámilo, že dňa 21.10.2016 o 20.37 hod. bola na ich oddelenie prijatá Mgr. X. R.. Pacientka bola privezená rýchlou zdravotnou pomocou na centrálny príjem do FN Trnava pre poruchy správania v domácom prostredí, správala sa nepriliehavo, utekala z domu, pričom je matkou 3 detí. Po psychiatrickom zhodnotení bola u pacientky diagnostikovaná psychotická porucha s paranoidným syndrómom. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 24.10.2016 č. k. 11Pu/5/2016 - 4 bez návrhu začal konanie o vyslovenie prípustnosti prevzatia a držania Mgr. X. R. v zdravotníckom zariadení podľa § 23 ods. 2 a § 254 ods. 2 CMP a ustanovil jej procesného opatrovníka podľa § 69 a § 71 ods. 2 CSP.

8. Podľa § 261 CMP, súd sa oboznámi s názorom ošetrojúceho lekára, prípadne ďalších osôb, ktoré môžu objasniť stav veci, a so zdravotnou dokumentáciou umiestnenej.

9. Podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CMP, súd rozhodne o prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia uznesením bez nariadenia pojednávania.

10. Súd prvej inštancie po vypočutí Mgr. X. R., ošetrojúcej lekárky a listinných podaní založených v spise napokon dospel k záveru, že neexistuje dôvod na vyslovenie prípustnosti prevzatia Mgr. X. R. do zdravotníckeho zariadenia.

11. Vzhľadom na dôvody odvolaní podaných okresnou prokuratúrou a zdravotníckym zariadením, podľa názoru odvolacieho súdu, bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie predčasné. Ako už bolo vyššie uvedené, z obsahu oznámenia zdravotníckeho zariadenia zo dňa 24.10.2016 vyplýva, že na ich oddelenie bola dňa 21.10.2016 prijatá pacientka Mgr. X. R. a okrem iného v podaní je konštatované, že jej bola diagnostikovaná akútna psychotická porucha s paranoidným syndrómom.

12. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení uviedol, že hoci bolo preukázané, že pri prijatí do zdravotníckeho zariadenia bola Mgr. X. R. umiestnená pod vplyvom návykových látok (uvedené vyplýva z výsledkov toxikologických testov), nebola tvrdená ani preukázaná jednak závislosť umiestnenej od návykových látok (čo by bolo možné považovať za príznaky duševnej poruchy) a nebolo preukázané, že by pod vplyvom návykových látok umiestnená ohrozovala seba alebo svoje okolie, alebo že by hrozilo vážne zhoršenie jej zdravotného stavu (§ 6 ods. 9 písm. d/ zákona č. 576/2004 Z.z.). Súd prvej inštancie však svoj záver o tom, že Mgr. X. R. neohrozuje na zdraví seba alebo svojich blízkych nevysvetľuje z hľadiska stanovenej diagnózy zdravotníckym zariadením (čo prokuratúra a zdravotnícke zariadenie namietajú v podanom odvolaní). Z odôvodnenia uznesenia nevyplýva, či súd prvej inštancie prihladol k tvrdeniu diagnózy v oznámení, t. j. či Mgr. X. R. trpela v čase prevzatia do zdravotníckeho zariadenia akútnou psychotickou poruchou s paranoidným syndrómom a ak áno, ako sa táto prejavuje, či mohla byť hrozbou pre umiestnenú, resp. jej okolie (i jej deti), alebo ak nie, tak prečo. Absentuje tiež hodnotenie, či od prevzatia Mgr. X. R. do zdravotníckeho zariadenia mohlo dôjsť k zmene, prípadne k zhoršeniu jej zdravotného stavu. Dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie nedáva odpovede na uvedené otázky, ktoré mal podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedať ošetrojúci lekár. Na základe uvedeného potom nebolo možné zodpovedne ustáliť (ne)zákonnosť prevzatia Mgr. X. R. v zdravotníckom zariadení.

13. V prejednávanej veci bude potrebné doplniť dokazovanie najmä oboznámením sa so zdravotnou dokumentáciou Mgr. X. R. a výsluchom lekárov, ktorí objasnia zdravotný stav Mgr. X. R. z hľadiska stanovenej diagnózy, jej priebehu a možné následky poškodenia zdravia samotnej Mgr. X. R. alebo jej blízkych, s ktorými je v kontakte. V tomto smere ide o posúdenie odbornej otázky, pre ktorú nemá súd dostatočné odborné vzdelanie, a je potrebné sa ňou v odôvodnení uznesenia vysporiadať.

14. Zo zápisnice súdu (č. l. 11) vyplýva, že Mgr. X. R. požiadala o zabezpečenie účasti právneho zástupcu JUDr. Gavalca. JUDr. Gavalec mal uviesť, že sa konania nemôže zúčastniť, pretože má pojednávanie. Z vyjadrenia JUDr. Gavalca nemožno vylúčiť, že prevzal zastupovanie Mgr. X. R. v prejednávanej veci a má chrániť záujmy osoby, o ktorej právach sa rozhoduje. Mgr. X. R. a jej právny zástupca môžu navrhovať v konaní vykonať dokazovanie na preukázanie svojich tvrdení, ktoré je súd prvej inštancie povinný vykonať, vzhľadom ku skutočnosti, že prevzatie chorého do zdravotníckeho zariadenia bez jeho súhlasu je vážnym zásahom do základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 1 Ústavy SR (porovnaj napr. nález ÚS SR z 3.7.2013, sp. zn. I.ÚS 193/2013-56)

15. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. a) a b) CSP rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

16. V ďalšom konaní súd prvej inštancie bude zisťovať, či Mgr. X. R. je v konaní zastúpená JUDr. Gavalcom a ak je zastúpená, právnemu zástupcovi bude doručovať všetky listiny s tým, aby sa k nim mohol vyjadriť a navrhnúť vykonať dokazovanie na preukázanie tvrdení umiestnenej. Súd doplní dokazovanie zabezpečením zdravotnej dokumentácie umiestnenej, výsluchom lekára resp. lekárov k zabezpečenej zdravotnej dokumentácii, k diagnostikovanej akútnej psychotickej poruche s paranoidným syndrómom v tom smere, či Mgr. X. R. v čase prevzatia do zdravotníckeho zariadenia trpela uvedenou poruchou, ak áno, aké mala príznaky, či porucha môže byť nebezpečná či už pre ohrozenie zdravia a života jej samotnej, alebo pre jej okolie. Ak psychická porucha nie je nebezpečná, súd uvedie dôvody prečo tomu tak je a uvedie tiež, či (v čase rozhodovania) vo veci došlo k pozitívnej zmene zdravotného

stavu Mgr. X. R. a následne vo veci opätovne rozhodne. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že ak bol Mgr. X. R. ustanovený procesný opatrovník, doručené odvolania súdu a vyjadrenie umiestnenej je potrebné doručiť tomuto opatrovníkovi. Súd prvej inštancie ďalšie rozhodnutie v súlade s § 220 ods. 2 CSP odôvodní.

17. Toto uznesenie bolo odvolacím senátom prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).